

MEVCUT YETERLİLİK TÜRLERİNİN TESPİTİ, YENİ YETERLİLİK TÜRLERİNİN BELİRLENMESİ, YETERLİLİK TÜRLERİNİN GÜNCELLENMESİ VE İPTALİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Usul ve Esaslar'ın amacı, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi kapsamındaki mevcut yeterlilik türlerinin tespit edilmesi, güncellenmesi ve iptal edilmesi ile yeni yeterlilik türlerinin belirlenmesi ve yeterlilik türü belirleyicilerinin oluşturulmasında izlenecek usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Usul ve Esaslar; Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi kapsamındaki mevcut yeterlilik türlerinin tespit edilmesi, güncellenmesi ve iptal edilmesi ile yeni yeterlilik türlerinin belirlenmesi ve yeterlilik türü belirleyicilerinin oluşturulmasına ilişkin iş ve işlemler ile bunların etkisinin değerlendirilmesi ve alınacak önlemlerin tespit edilmesi süreçlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2 - (1) Bu Usul ve Esaslar, 15/7/2018 tarihli ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 255 nci maddesi ile 19/11/2015 tarihli ve 29537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesi ile 16 ncı maddesinin dokuzuncu fıkrasının (ğ) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Usul ve Esaslar'ın uygulanmasında;

- a) Daire Başkanlığı: Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığını,
- b) Koordinasyon Kurulu: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Koordinasyon Kurulunu,
- c) Kurul: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Kurulunu,
- ç) Kurum: Meslekî Yeterlilik Kurumunu,
- d) Seviye: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde bilgi, beceri ve yetkinliklerle tanımlanmış sekiz düzeyden her birini,
- e) Sorumlu kurum: Eğitim ve öğretim sistemindeki yeterliliklerin belirlenmesi, tanımlanması ve sunulmasıyla ilgili yasal düzenlemeleri, işlemleri ve koordinasyonu yürüten, Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Meslekî Yeterlilik Kurumu ve yeterliliklerden sorumlu olduğu ilgili mevzuatında belirtilen diğer kurum ve kuruluşları,
- f) Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, mesleki, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesini,

g) Yeterlilik: Sorumlu kurum tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin sonunda tanınması halinde elde edilen resmi belgeyi,

ğ) Yeterlilik türü: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin aynı seviyesinde yer alan ve işlevleri, öğrenme kazanımları, kredi değerleri veya yönelimleri açısından benzerlik gösteren yeterliliklerin sınıflandırıldığı yeterlilik gruplarını,

h) Yeterlilik türü belirleyicisi: Her bir yeterlilik türü içerisinde yer alan yeterliliklere özgü ortak özelliklerin tanımlandığı dokümanları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yeterlilik Türlerine İlişkin Temel Esaslar

Yeterlilik türleri

MADDE 4 - (1) Yeterlilik türleri, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin aynı seviyesinde yer alan ancak işlevleri, öğrenme kazanımları, büyüklükleri veya eğilimleri açısından önemli farklılıklar gösteren yeterliliklerin birbirlerinden ayırt edilmesine olanak sağlar.

(2) Yeterlilik türleri sorumlu kurum tarafından aynı seviyede sunulan bir veya birden fazla yeterliliği içerir.

(3) Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'ndeki her bir yeterlilik türüne özgün bir ad verilir, aynı adı taşıyan birden fazla yeterlilik türü olamaz.

Yeterlilik türü belirleyicileri

MADDE 5 - (1) Yeterlilik türlerini tanımlamak amacıyla, her bir yeterlilik türü için yeterliliklere özgü ortak özellikleri tanımlayan yeterlilik türü belirleyicileri kullanılır.

(2) Yeterliliklerin tanımlanması ve yeni yeterliliklerin geliştirilmesinde yeterlilik türü belirleyicileri esas alınır.

(3) Yeterlilik türü belirleyicilerinin unsurları şunlardır:

- a) Yeterlilik türü adı.
- b) Yeterliliği veren kuruluş.
- c) Yönelim.
- ç) Seviye.
- d) Kategori.
- e) Kredi aralığı ve programın normal süresi.
- f) Program profili.
- g) Öğrenme ortamı.
- ğ) Öğrenme kazanımları.
- h) Anahtar yetkinlikler.
- ı) Ölçme ve değerlendirme yöntemleri.
- i) Kalite güvencesi.
- j) Giriş şartları.
- k) Yeterliliği kazanma şartları.
- l) İlerleme imkânları.
- m) Yeterliliğin yasal dayanağı.

(4) Yeterlilik türleri ilgili sorumlu kurum tarafından Ek-1'deki "Yeterlilik Türü Belirleyicisi Tablosu" kullanılarak tanımlanır ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi İnternet Sitesi'nde yayımlanır. Tabloların hazırlanmasında Ek-2'deki "Yeterlilik Türü Belirleyicisi Hazırlama Rehberi" esas alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mevcut Yeterlilik Türlerinin Tespiti, Güncellenmesi, İptali ve Yeni Yeterlilik Türlerinin Belirlenmesi ile Yeterlilik Türü Belirleyicilerinin Oluşturulması ve Güncellenmesi

Görev, yetki ve sorumluluklar

MADDE 6 - (1) Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde yer alacak yeterlilik türlerinin tespit edilmesi, yeterlilik türü belirleyicilerinin onaylanması ve güncelliğinin temin edilmesinden Kurul sorumludur.

(2) Sorumlu kurumlar, yeterlilik türü belirleyicilerinin oluşturulması ve güncellenmesinden sorumludur. Sorumlu kurumlar, Kurul ile işbirliği içinde çalışır ve Kurulun aldığı kararların uygulanmasını sağlar.

(3) Daire Başkanlığı, yeterlilik türlerinin tespit edilmesi, güncellenmesi, iptali ve yeni yeterlilik türlerinin belirlenmesine yönelik iş ve işlemleri yürütmekten sorumludur. Daire Başkanlığı, sorumlu kurumlara ve Kurula bu Usul ve Esaslardaki tüm işlemlere yönelik teknik destek sağlar.

Mevcut yeterlilik türleri

MADDE 7 - (1) Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde yer alacak başlıca yeterlilik türleri ve bu yeterlilik türlerinden sorumlu kurumlar, Ek-3'teki "Mevcut Yeterlilik Türleri Listesi" esas alınarak Kurul tarafından tespit edilir.

(2) Mevcut Yeterlilik Türleri Listesi, bir yeterlilik türünün güncellenmesi veya yeni bir yeterlilik türünün belirlenmesi halinde, Daire Başkanlığı tarafından güncellenir ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi İnternet Sitesi'nde yayımlanır.

Yeterlilik türlerinin güncellenmesi, iptali ve yeni yeterlilik türlerinin belirlenmesi

MADDE 8 - (1) Yeterlilik türlerinin güncellenmesi, iptali ve yeni yeterlilik türlerinin belirlenmesine ilişkin işlemler, ilgili sorumlu kurum tarafından yapılan başvuru veya Kurulun kararı üzerine Daire Başkanlığı tarafından yürütülür. Sorumlu kurum, yeterlilik türlerine yönelik başvurusunu gerekçeleri ile birlikte Daire Başkanlığına iletir.

(2) Başvurunun Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi mevzuatı dikkate alınarak değerlendirilmesi ve görüş oluşturulması işlemleri Daire Başkanlığı tarafından yürütülür. Daire Başkanlığı, başvuruyu görüşün oluşturulmasının ardından düzenlenecek ilk Kurul toplantısı gündemine alır.

(3) Kurul toplantısında, ilgili sorumlu kurum tarafından belge ve kayıtlara dayalı olarak gerekli bilgilendirmeler yapılır. Kurul, Daire Başkanlığından başvuruya ilişkin daha kapsamlı bir araştırma yapılmasını talep edebilir.

(4) Başvuruya ilişkin değerlendirmeler sonrasında yeterlilik türlerinde gerekli değişikliklerin yapılmasına yönelik nihai karar Kurul tarafından verilir.

Yeterlilik türü belirleyicilerinin oluşturulması ve güncellenmesi

MADDE 9 – (1) Mevcut Yeterlilik Türleri Listesi’ndeki her bir yeterlilik türü, ilgili sorumlu kurum tarafından Ek-1’deki “Yeterlilik Türü Belirleyicisi Tablosu” kullanılarak tanımlanır. Yeterlilik türü belirleyicilerinin oluşturulmasında Ek-2’deki “Yeterlilik Türü Belirleyicisi Hazırlama Rehberi” esas alınır.

(2) Yeterlilik türü belirleyicileri, Kurul tarafından Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi mevzuatı ve Daire Başkanlığının görüşü dikkate alınarak incelenir. İnceleme sonrasında Kurul tarafından onaylanan yeterlilik türü belirleyicileri Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi İnternet Sitesi’nde yayımlanır.

(3) Yeterlilik türü belirleyicileri, ihtiyaç duyulduğunda, sorumlu kurumlar tarafından güncellenir. Sorumlu kurum, güncellemeler hakkında Kurulu gerekçeleriyle birlikte bilgilendirir. Kurulun onayı halinde güncellenen yeterlilik türü belirleyicileri, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi İnternet Sitesi’nde yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Güncelleme ve iptale yönelik sonuçlar

MADDE 10 – (1) Yeterlilik türlerinin güncellenmesi veya iptalinin mevcut belgeli kişilere etkisi ilgili sorumlu kurum tarafından değerlendirilir ve gerekirse bu kişilerin durumuna uygun düzenlemeler yapılır. Düzenlemelerin belgeli kişilere yeni yükümlülükler getirmesi halinde, bu durum uygulamanın başlatıldığı tarihten en az altı ay önce ilgili sorumlu kurumun internet sitesi aracılığıyla kamuoyuna duyurulur.

Yürürlük

MADDE 11 - (1) Bu Usul ve Esaslar, Koordinasyon Kurulunun onayıyla yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 - (1) Bu Usul ve Esaslar'a ilişkin hükümleri, Koordinasyon Kurulunun onayıyla Kurum Başkanı yürütür.

EK-1

Yeterlilik Türü Belirleyicisi Tablosu

Yeterlilik Türü Adı				
Yeterliliği Veren Kuruluş				
Yönelim	Genel:	Akademik:	Meslekî:	
Seviye	TYÇ:	AYÇ:	ISCO:	ISCED (2013):
Kategori	Ana:	Destekleyici:	Birim:	Özel Amaçlı:
Kredi Aralığı ve Programın Normal Süresi				
Program Profili				
Öğrenme Ortamı				
Öğrenme Kazanımları				
Anahtar Yetkinlikler				
Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri				
Kalite Güvencesi				
Giriş Şartları				
Yeterliliği Kazanma Şartları				
İlerleme İmkânları				
Yeterliliğin Yasal Dayanağı				

EK-2

YETERLİLİK TÜR BELİRLEYİCİSİ HAZIRLAMA REHBERİ

Yeterlilik Türü Adı	Yeterlilik türünün özgün adının belirtildiği alandır. Sorumlu Kurumun önerisi dikkate alınarak Kurul tarafından belirlenir.		
Yeterliliği Veren Kuruluş (Sorumlu Kurum)	İlgili yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklerin belirlenmesi, tanımlanması ve sunulmasıyla ilgili yasal düzenlemeleri, işlemleri ve koordinasyonu yürüten kurum ve kuruluşlar sorumlu kurum olarak adlandırılmaktadır. TYÇ Yönetmeliği'ne göre sorumlu kurumlar; Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Meslekî Yeterlilik Kurumu ve yeterliliklerden sorumlu olduğu ilgili mevzuatında belirtilen diğer kurum ve kuruluşlardır.		
Yönelim	Genel: ☐		Yeterliliklerin ilişkili oldukları öğrenme süreçlerinin genel, meslekî veya akademik yönelimi belirtilir.
	Akademik: ☐		
	Mesleki: ☐		
Seviye	TYÇ:	AYÇ:	Sorumlu Kurumun önerisi dikkate alınarak Kurul tarafından Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi seviye tanımlayıcıları aracılığıyla belirlenir.
	ISCO:	ISCED (2013):	Mesleki yönelime sahip yeterlilik türlerinde ISCO kodu, genel ve akademik yönelime sahip yeterliliklerde ise ISCED kodu belirtilir. ISCED kodları için http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002280/228085e.pdf ISCO kodları için http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/docs/correspondence08.docx
Kategori	Ana: ☐		Aşağıdaki kategorilerden biri seçilir: Ana yeterlilik , genellikle tanımlanmış bir öğrenme veya çalışma alanındaki öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi süreci sonunda edinilen geniş kapsamlı yeterlilikler olup bir öğrenme sürecinin, öğrenim programının veya mesleki eğitimin tamamlandığını göstermektedir. Destekleyici yeterlilik , önceden kazanılan bir ana yeterliliğe ek olarak edinilen öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi sonucu belgelendirilen yeterliliklerdir. Bu yeterliliklerin kazanılabilmesi için mutlaka bir ana yeterliliğe sahip olunması gerekmektedir. Birim yeterlilik ana yeterliliğin bir kısmına karşılık gelen öğrenme kazanımlarının kazanılması sonucu belgelendirilen yeterliliklerdir. Özel amaçlı yeterlilik başka bir yeterliliğe bağlı olmayan ancak kendi içerisinde bütünlüğü ve tek başına kullanımı (meslek icra etme, işyeri açma vb. gibi) olan öğrenme kazanımlarının belgelendirilmesi sonucunda elde edilen yeterliliklere verilen isimdir.
	Destekleyici: ☐		
	Birim: ☐		
	Özel Amaçlı: ☐		

Kredi Aralığı ve Programın Normal Süresi	Süre	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklere yönelik öğretim programlarının ortalama süresidir. Tam sayı (4 yıl) veya aralık (3-4 yıl) olarak belirtilebilir. Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklere yönelik bir öğretim programı bulunmuyorsa boş bırakılır.
	Kredi Aralığı	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklerin ortalama kredi değeridir. Tam sayı (40 Kredi) veya aralık (40-60 Kredi) olarak belirtilebilir.
Program Profili	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklere yönelik öğretim programları kısaca tanımlanır. Öğretim programının sunulduğu aşama ve süreçlere ilişkin bilgiler verilir.	
Öğrenme Ortamı	Yeterlilik türü altındaki yeterliliklere ait öğrenme kazanımlarının edinildiği öğrenme ortamlarıdır. Öğrenme, örgün (yüz yüze, uzaktan), yaygın (açık öğretim, çıraklık, staj, işyerinde öğrenme) veya serbest öğrenme ortamlarında gerçekleştirilebilir.	
Öğrenme Kazanımları	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklere ait asgari ortak öğrenme kazanımları (bilgi, beceri ve yetkinlik) belirtilir. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi seviye tanımlayıcılarıyla uyum gözetilir. Öğretim programlarında “öğrenme hedefleri”, “yeterlilik”, “program yeterlilikleri” gibi başlıklar altında sıralanan ifadeler belirtilebilir.	
Anahtar Yetkinlikler	<p>Aşağıdaki anahtar yetkinlikler içerisinde yeterlilik türünün içerdiği asgari ortak yetkinlikler seçilir ve düzeyi belirtilir.</p> <ul style="list-style-type: none">• Okuma yazma yetkinliği,• Çoklu dil yetkinliği,• Matematiksel yetkinlik ve bilim, teknoloji ve mühendislikte yetkinlik,• Dijital yetkinlik,• Kişisel, sosyal ve öğrenmeyi öğrenme yetkinliği,• Vatandaşlık yetkinliği,• Girişimcilik yetkinliği,• Kültürel farkındalık ve ifade yetkinliği. <p>Seviye 1 ve 2 deki yeterlilik türleri için “temel” düzeyde, Seviye 3 ve 4’teki yeterlilik türleri için “orta” düzeyde, Seviye 5 ve 6’daki yeterlilik türleri için “iyi” düzeyde, Seviye 7 ve 8’deki yeterlilik türleri için “ileri” düzeyde</p>	
Ölçme ve Değerlendirme	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklere yönelik ölçme ve değerlendirme yöntemleri, araçları, ortamları ve değerlendirici şartları gibi ortak özellikler tanımlanır.	
Kalite Güvencesi	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklere yönelik kalite güvence sistemi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde Yer Alacak Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Yönetmelik’te tanımlanan aşağıdaki kalite güvence ölçütleri ışığında açıklanır. <ul style="list-style-type: none">• Yeterlilik formu oluşturulur ve onaylanır.• Geçerli ve güvenilir ölçme ve değerlendirme süreci işletilir.• Belgelendirme süreçleri, şeffaf ve tarafsız biçimde yürütülür.• Yeterliliklere yönelik süreçler öz değerlendirme ve dış değerlendirmeye tabi tutulur.• Dış değerlendirme yapan birim, ekip veya kuruluşlar düzenli gözden geçirmeye tabi tutulur.	

	<ul style="list-style-type: none">• Öz değerlendirme ve dış değerlendirme bulguları ışığında iyileştirme faaliyetleri yürütülür.• Yeterliliklere yönelik süreçlere paydaşların katılımı sağlanır.• Yeterliliklere yönelik süreçler, açık ve ölçülebilir amaçlar ile ölçüt ve rehberlere dayalı yürütülür.• Tüm süreçler için yeterli ve uygun kaynak tahsisi sağlanır.• Geri bildirim mekanizmaları geliştirilir ve uygulanır. <p>Tüm süreçlerin çıktılarına yönelik elektronik erişilebilirlik sağlanır.</p>
Giriş Şartları	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklere yönelik öğretim programları veya ölçme-değerlendirmeye yönelik ortak giriş/erişim şartları tanımlanır.
Yeterliliği Kazanma Şartları	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklere sahip olmaya hak kazanmak için karşılanması gereken ortak şartlar açıklanır. Ölçme değerlendirilmede başarılı kabul edilmek için gerekli asgari puan veya puan aralığı belirtilir.
İlerleme İmkânları	Yatay ve dikey olarak geçiş yapılabilecek diğer yeterlilik türleri belirtilir.
Yeterliliğin Yasal Dayanağı	Yeterlilik türünün içerdiği yeterliliklerin belirlenmesi, tanımlanması ve sunulmasıyla ilgili yasal düzenlemeler ve işlemlerle ilgili mevzuat belirtilir.

EK-3

Mevcut Yeterlilik Türleri Listesi

TYÇ Seviyesi	Yeterlilik Türü Adı	Sorumlu Kurum
1	Okul Öncesi Katılım Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
2	İlkokul Öğrenim Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	2. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	Meslekî Yeterlilik Kurumu
3	Ortaokul Öğrenim Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	Kalfalık Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	3. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	Meslekî Yeterlilik Kurumu
4	Ustalık Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	Meslekî ve Teknik Eğitim Lise Diploması	Millî Eğitim Bakanlığı
	Lise Diploması	Millî Eğitim Bakanlığı
	4. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	Meslekî Yeterlilik Kurumu
5	Ön Lisans Diploması (Akademik)	Yükseköğretim Kurulu
	Ön Lisans Diploması (Meslekî)	Yükseköğretim Kurulu
	5. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	Meslekî Yeterlilik Kurumu
6	Lisans Diploması	Yükseköğretim Kurulu
	6. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	Meslekî Yeterlilik Kurumu
7	Yüksek Lisans Diploması (Tezli)	Yükseköğretim Kurulu
	Yüksek Lisans Diploması (Tezsiz)	Yükseköğretim Kurulu
	7. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	Meslekî Yeterlilik Kurumu
8	Doktora Diploması (Doktora, Sanatta Yeterlilik/Doktora ve Tıpta Uzmanlık)	Yükseköğretim Kurulu
	8. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	Meslekî Yeterlilik Kurumu